

stavu věci nelze pochybovati o tom, že obžalovaný byl orgánem banky »B.« a to vynikajícím orgánem ve smyslu § 486 c) tr. zák., jak to nalézací soud také vyslovuje. Jestliž za orgány podniku podle prvního odst. § 486 c) tr. zák. považovati činitele, kteří jednají za osobu nefysickou podle stanov (Löffler v Bartschově komentáři II, str. 446 a násl.; sb. n. s. č. 3005 str. 902). Jako orgán podniku jest obžalovaný podle téhož předpisu trestně zodpovědný za úpadek banky, arci jen, pokud se dopustil činu spadajícího pod hledisko § 486 tr. zák. Za tohoto předpokladu jest obžalovaného, jenž jako vrchní a vedoucí ředitel a tudíž jako vynikající orgán banky spravoval cizí jmění, pokládati za povinna škodu, z jeho jednání cizím osobám vzešlou, nahraditi z vlastních prostředků, ovšem jen, jak bylo již řečeno, podle svých sil (sb. n. s. č. 3005 str. 902 a 903, sb. n. s. č. 3002). Je proto zmateční stížnost na omylu, má-li za to, že povinnost k náhradě škody z vlastních prostředků nemůže stihnouti ředitele akciové společnosti. K vývodům zmateční stížnosti budiž dále ještě podotčeno, že nelze sice důvodně popříti, že účelem předpisu § 531 b) (§ 229 b) tr. zák. jest mezi jiným také, zjednati pokud lze odškodnění osobám trestným činem poškozeným, že však z toho nelze souditi, že by od požadavku náhrady škody bylo lze vůbec upustiti v případech, kde finanční síla obžalovaného by dovolila jen poměrně nepatrnou míru náhrady. Vždyť zákon vidí v náhradě škody podle sil, t. j. ve snaze odčiniti následky činu, zároveň též důležitý znak lítosti a polepšení se pachatele (Finger, I. 1912 str. 848, jehož se tu sám stěžovatel dovolává).

Čís. 4594.

K nutné obraně se vyžaduje, by to, co obžalovaný podnikl proti neoprávněnému útoku, bylo objektivně potřebné k jeho odvrácení a aby mělo zřetel k životu a k osobní neporušenosti útočníka; nestačí jen subjektivní přesvědčení obžalovaného, že pokládal svoji obranu za potřebnou.

»Těžká urážka« ve smyslu § 281 odst. II. tr. zák. předpokládá takové jednání poškozeného, jímž bylo silné rozčilení obžalovaného, zmíněné v odst. I. § 281 tr. zák. ještě více stupňováno, takže možnost volného rozhodování obžalovaného byla ještě více omezena, než jak předpokládá odst. I. cit. zákonného ustanovení.

(Rozh. z 19. ledna 1933, Zm IV 546/32.)

Nejvyšší soud přezkoumal trestní věc, zahájenou před krajským jako porotním soudem v Košicích proti E. B., obžalovanému pro zločin podle § 279 tr. zák., a na základě veřejného líčení o zmateční stížnosti veřejného žalobce, obžalovaného a jeho obhájce vynesl rozsudek, jímž zmateční stížnost obžalovaného a zmateční stížnost zvoleného obhájce z části odmítl, z části zamítl, vyhověl však částečně zmateční stížnosti zvoleného obhájce, založené na § 385 č. 1 b) tr. ř., rozsudek soudu porotního z tohoto důvodu zmatečnosti zrušil ve výroku, jímž čin obžalovaného byl kvalifikován jako zločin podle § 279 tr. zák., a čin tento kvalifikoval jako zločin úmyslného zabití člověka podle §§ 279, 281 odst. I. tr. zák.; důsledkem toho zrušil rozsudek soudu porotního i ve výroku o trestu a trest vyměřil obžalovanému znova.

Z d ů v o d ů:

Zmatek podle § 29 č. 6 tr. ř. nov. a § 385 č. 1 c) tr. ř., správně jen zmatek podle § 385 č. 1 c) tr. ř. spatřuje zvolený obhájce v tom, že nebylo uznáno na beztrestnost obžalovaného podle § 79 odst. II. a III. tr. zák. Kladnou odpovědí na druhou skutkovou otázku bylo zjištěno, že obžalovaný přišel kritického odpoledne do potravního spolku, tam si sedl ke kamarádům a popíjel s nimi, že poškozený začal mu bez příčiny nadávat, pošťuchoval ho, udeřil ho i pěstí do čela, vyhrůžně se při tom k obžalovanému vyjadřoval, že na něj napřáhl ruku a učinil pohyb, jako by sahal do zadní kapsy kalhot pro zbraň, že obžalovaný, obávaje se ho, opustil místnost a rychlým krokem odcházel, že poškozený ho následoval, při příchodu k zatáčce cesty směrem k mostu že obžalovaný začal utíkat a poškozený za ním, že obžalovaný, vida pronásledování se strany poškozeného, vytáhl ze zadní kapsy kalhot revolver a ze vzdálenosti asi 13 kroků jednou a pak ze vzdálenosti asi 15 kroků třikrát vystřelil proti poškozenému, který byl jednou střelou zasažen a usmrcen. Na pátou právní otázku, zda skutek poškozeného, vyličený v druhé otázce skutkové, byl takovým neoprávněným a přímým útokem, směřujícím proti osobě obžalovaného nebo ho ohrožujícím, že tento byl oprávněn bránit se, odpověděli porotci kladně. Naproti tomu však šestou právní otázku, zda bylo potřebné k odvrácení útoku, aby obžalovaný vykonal čin v první skutkové otázce vyličený, a na sedmou právní otázku, zda obžalovaný činem tím překročil meze nutné obrany ze strachu, leknutí nebo zmatku, odpověděli porotci záporně. Zmateční stížnost stojí na stanovisku, ani porotci uznali, že útok poškozeného byl neoprávněný a směřoval přímo proti osobě obžalovaného, a vyslovili zároveň, že obžalovaný byl přímo oprávněn bránit se proti takovému útoku, že musili logicky také vysloviti, že obžalovaný ve svém duševním stavu mohl a musil pokládati za jediné možné odvrácení útoku výstřel na poškozeného, po případě musili aspoň uznati, když už obžalovaný překročil meze nutné obrany, že tak učinil ze strachu a z leknutí..

Zmateční stížnost není důvodná. Tím, že porotci uznali, že jednání poškozeného bylo neoprávněným a přímým útokem proti osobě obžalovaného a že obžalovaný byl oprávněn proti tomuto útoku se bránit, nevyslovili ještě, že obžalovaný byl oprávněn bránit se tak, jak učinil. Ke zjištění nutné obrany nestačí, že obžalovaný byl neoprávněně napaden, nýbrž vyžaduje se, aby to, co obžalovaný podnikl, bylo potřebné k odvrácení útoku. Otázka potřebnosti nutné obrany musí býti posuzována se stanoviska objektivního, nestačí tedy pouhé subjektivní přesvědčení obžalovaného, že svou obranu pokládal za potřebnou. Poškozený nebyl ozbrojen, násilí jeho proti obžalovanému spočívalo v tom, že mu v krčmě nadával, vyhrožoval, že ho udeří, že ho udeřil a venku pronásledoval. Mezi útokem a obranou musí býti zachován určitý poměr. I ten, kdo byl napaden, musí bráti zřetel na život a osobní neporušenost útočníka a smí útok odvrátiti jen takovým způsobem, který podle okolnosti případu stačí k tomu, aby osoba jeho byla ochráněna. V souzeném případě útok poškozeného nebyl takové povahy, aby bylo nutno čeliti mu několika-
rým použitím střelné zbraně, výstřely z revolveru proti poškozenému ne-

byly tedy takovou obranou, která by byla potřebná k odvrácení útoku. Porotci se tudíž nemýlili, když na šestou právní otázku odpověděli záporně.

Obžalovaný ohlásil, avšak neprovedl zmáteční stížnost podle § 385 č. 1 b) tr. ř., kterou se domáhá, aby čin jeho byl kvalifikován podle § 281 odst. II. tr. zák. Zvolený obhájce ohlásil a provedl zmáteční stížnost podle § 29 č. 6 tr. ř. nov. a § 385 č. 1 b) tr. ř., správně jen podle § 385 č. 1 b) tr. ř., v níž žádá totéž co obžalovaný. Porotci odpověděli záporně na osmou právní otázku, zda úmysl obžalovaného usmrtiti poškozeného vznikl v silném rozčilení, které bylo způsobeno tím, co jest uvedeno ve druhé skutkové otázce, a zda čin byl ihned vykonán. Nebylo tudíž nutno odpovědět na otázku devátou, zda silné rozčilení obžalovaného bylo způsobeno tím, že mu poškozený bezprávně těžce ublížil nebo ho těžce urazil, a zda čin byl ihned v tomto rozčilení vykonán. Soud porotní kvalifikoval pak čin obžalovaného jako zločin úmyslného zabití člověka podle § 279 tr. zák. Kladnou odpověď na druhou skutkovou otázku bylo zjištěno, že poškozený provokoval obžalovaného slovními urážkami, vyhrůžkami i skutkem a že obžalovaný, maje z něho strach, místnost opustil, byl však poškozeným pronásledován. Uváží-li se skutečnost, zjištěná v první skutkové otázce, že obžalovaný a poškozený žili spolu delší dobu v nepřátelství, jest pochopitelné, že chování poškozeného vzbudilo v obžalovaném rozčilení, které pronásledováním se strany poškozeného, předsevzatým i po tom, když obžalovaný, rozčilen zřejmě chováním poškozeného, opustil místnost, se stupňovalo tak, že dostoupilo oné intensity, kterou předpokládá pojem »silného rozčilení« ve smyslu § 281 odst. I. tr. zák. Poněvadž toto silné rozčilení trvalo po celou dobu pronásledování až do spáchání činu obžalovaným, jest prokázáno, že čin byl vykonán »ihned«. Pokud tedy porotci odpověděli záporně na osmou právní otázku, mýlili se, a pokud soud porotní na základě výroků porotců kvalifikoval čin obžalovaného jako zločin podle § 279 tr. zák., byl zaviněn zmatek podle § 385 č. 1 b) tr. ř.

Zmateční stížnost obžalovaného i zvoleného obhájce má za to, že jednání poškozeného vůči obžalovanému jest pokládati za těžkou urážku ve smyslu § 281 odst. II. tr. zák. V této části jsou zmáteční stížnosti bezdůvodny. Těžká urážka ve smyslu citovaného místa zákonného předpokládá takové jednání poškozeného, které silné rozčilení obžalovaného, zmíněné v odst. I. § 281 tr. zák., ještě více stupňuje, takže možnost volného rozhodování obžalovaného jest ještě více omezena, než jak předpokládá odst. I. cit. zák. I kdyby snad za takovou těžkou urážku mohlo se pokládati, že poškozený při provokování obžalovaného v krčmě ho udeřil pěstí do čela, nelze čin obžalovaného kvalifikovati podle § 281 odst. II. tr. zák., poněvadž čin tento nebyl vykonán ihned, když zmíněná násilnost se stala, nýbrž byl vykonán daleko později při pronásledování obžalovaného poškozeným. Tyto zmáteční stížnosti byly tudíž podle § 36 odst. I. tr. ř. nov. jako bezdůvodné zamítnuty. Vzhledem k tomu, co výše uvedeno, bylo vyhověno zmáteční stížnosti zvoleného obhájce; rozsudek soudu porotního byl z důvodu zmatečnosti podle § 385 č. 1 b) tr. ř. zrušen ve výroku, jímž čin obžalovaného byl kvalifikován jako zločin podle § 279 tr. zák., a čin tento byl kvalifikován jako zločin úmysl-

ného zabití člověka podle §§ 279, 281 odst. I. tr. zák. Důsledkem toho byl rozsudek soudu porotního zrušen i ve výroku o trestu a trest obžalovanému znova vyměřen podle § 281 odst. I. tr. zák.

Čís. 4595.

I cenné papíry (akcie), dané pachatelem se souhlasem vlastníka bance do zástavy za účelem realizace zápůjčky, kterou vlastník tímto způsobem chtěl pachateli poskytnouti, mohou býti předmětem zpronevěry; svémocný prodej těchto papírů pachatelem jest »přivlastněním si« jich po rozumu § 183 tr. zák.

Pro dosah §§ 183, 184 tr. zák. (pro zjištění, jde-li o zločinnou kvalifikaci pokud se týče vyšší sazbu trestní) jest však z povšechné objektivní hodnoty těchto papírů odečísti částku, kterou by bylo vlastníku (svěřiteli) beztak vynaložiti, by si znovu zjednal skutečnou moc nad nimi, i kdyby nebylo došlo ke svémoci (částku, kterou vlastník prostředkem svěřených papírů k lombardu zamýšlel zapůjčiti).

(Rozh. ze dne 21. ledna 1933, Zm I 973/31.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 23. září 1931, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183, 184 tr. zák., zamítl zmateční stížnost, pokud napadla výrok o vině. Jinak zmateční stížnosti vyhověl, zrušil napadený rozsudek jako zmatečný ve výroku o trestu jakož i ve výrocích s tím souvisících, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost, jež vytýká napadenému rozsudku zmatečnost podle čí. 4, 5, 9 a), 11 § 281 tr. ř., není důvodna, pokud napadá výrok o vině. Vada neúplnosti soudního výroku vytýkaná stížností podle čí. 5 § 281 tr. ř. způsobuje zmatečnost rozsudku jen, mají-li opomenuté výsledky hlavního přeličení nebo třeba skutečnosti jimi napovězené význam rozhodný. Té povahy není ani účel transakce, již L-ová umožnila stěžovateli, odevzdavši mu cenné papíry, ani (finanční) ztráta (hmotná škoda), kterou stěžovateli způsobili jeho zaměstnanci. Že L-ová chtěla — po případě z pohnutky vážné známosti se stěžovatelem a snad dokonce v naději, že je stěžovatel pojme za manželku — umožniti stěžovateli založení vlastního obchodu, nebylo by na závalu předpokladu, že L-ová omezila — zákazem jinakého nakládání, najmě zcizení cenných papírů — svou finanční pomoc stěžovateli na zmocnění k lombardování cenných papírů pro výpůjčku 10.000 Kč, najmě když — jak později se dokáže — lombardem nepřešlo disposiční právo na půjčitele. A zpronevěry dopustil se stěžovatel prodejem cenných papírů, nikoliv tím, že jich ze zástavy nevyplatil, takže je lhostejno, co bylo příčinou, že stěžovatel cenné papíry nevyplatil a nevrátil, a zda příčinou toho byly tvrzené jím ztráty. Po stránce hmotněprávní připomíná se stížnosti pře-